

Latwesch u Awises.

Nr. 50. Zettortdeena 16tā Dezember 1843.

Rets notikkum s.

Ne fenn **S**aſchu ſemmi pahris lautatu draugu tilke paglabbahs, **J**ehabs un **A**nne **M**ahrgeete **S**tauf wahrda. Abbi weenā gaddā (1759) bija dſimmuſchi, abbi reiſē eefwehtiti, abbi 25tā gaddā laulibā dewahs, un 60 gaddus laimigi un nekahdu truhkumu ne redſedami kohpā dſihwoja, abbi ſchinni garrā laikā tikai weenu reiſi reiſē 8 deenas ſlimmi bija, un 84 gaddus wezzi buhdami ſawus mahju- un lauka-darbns warreja paſtrahdaht lihds ihsu laiku preefsch ſawas nahwes, kas abbeam weenā deenā peegahja. Tee ſadſihwoja 8 behrnus, 20 behru- behrnus un weenu behru zettortā augunā. — Kas fe-
wim ne wehletohs taħdu laimi? . . . r.

Pafargi tawu mehli no kauna un ta-
was luhpas no wiltigas wallodas.

Gaddijahs kahdam pasta-puifis basnizā ee-
eet, kad mahzitajs behrnus patlabban par ohtru
bausli pahrklauschinaja un teem peerahdija, kahds
negants un grehzigs eeraddums tas irr, kad
zilweks Deewa ſwehtu wahrdu neleetigi walka,
prohti lahdedams un nodeewadamees u. t. j. pr.
Mahzitajs ir us draudsi runnaja: Mihli draugi!
ja kahdam juhsu ſtarpa ſchis besdeewigs eerad-
dums, ik wahrda gallā lahdeht, ſwehreht un no-
deewatees, buhtu peelippis, tà ſakkoht, bes ka
wirsch pats ſinn un manna, ka tas kas launs
irr, un ko mehs ar zitteem wahrdeem par eerad-
dumu mehdsam nosaukt: tam, kad juhsu dwehfe-
les gans, es dohdu ſcho padohmu, lai winsch
ne turr wiſs to par kahdu neezinu, fazidams ut
aisbildinadamees: Zahds jaw man irr eerad-
dums! neba es kaunā prahtā tà darru! Deewa
labbaki ſinn mannu firði! Us tam es terim at-
bildu: Kas tad, kad tu kaunā prahtā to ne darri,
tomehr **J**esus **K**ristus ſafka: Par iſkatriu weltu
wahrdu, ko zilweks runua, tam buhs atbildeſcha-

na jadohd teefas-deenā, un pehz winnu paſchu
wahrdeem Deewa tohs teefahs un paſuddinahs.
Zahdam es dohdu ſcho padohmu, lai winsch ne
aibrunnajahs wiſs ar ſchahdeem neeka wahr-
deem, bet lai winsch labbak ſawu negantibu at-
ſiħst un ſcheligu debbeſs Tehwu peeluhds, ka
Winsch tam jo prohjam firði un prahtu ſawalda,
winna mehli kluffina, ka ta kaunu ne runna, un
to ar ſawu beſgalligu ſchelastibū no augtahm
debbesim uſluhko. — Ta ſchis uſtizzigais dweh-
ſeles gans runnaja wehl dauds par ſcho grehka-
eeraddumu, ſawu draudsi pamahzidams. Pasta-
puifis to dſirdedams, ar itt atwehrtahm auſim
klaufijahs us mahzitaja wahrdeem, labbi ap-
ſinna damees, ka paſcham ſchis neleetigs eerad-
dums bija, tik drihs ka kas pa prahtam ne bija,
tuhdat lahdeht un noswehretees, palifke firði
mihkſis un ta ka kustinahts. Winsch fazijja,
azzis us augſchu pažehlis: Teefcham irr jauki,
kad miħla faule us mums ſpihd, bet dauds ja-
faki irr, kad Deewa ar ſawu ſchelastibas waigu
us mums grehzinekeem ſkattahs. Pasta-puifis
apnehmahs basnizā, ſwehtā weetā, ſawu nelabbu
lahdeschanas-eeraddumu pawiffam atmest nohſt.

Bet Deewam ſchel! tik fo mahjās bija pahr-
gahjis, tad jaw pehz kahdahm ſtundahm ſirgus
dſirdejoh tām kahds no rohkas israhwahs ah-
rā, ſkaidija apkahrt un wairſ ne dewahs rohkā.
Pasta-puifis arri tuhlin breeſmigus lahfus no
muttes iſgahse, un pehz wezza eeradduma ne
ween wainigo lahdeja, bet ir zittus ſirgus, kas
wehl ſtallt bija, ſewi paſchu, un ar wahrdu ſak-
koht, wiſsus zilwekus, ar fo tas dſihwoja kohpā.
Ka tà bija darrijs, par to tam firðs ne ſahpeja,
jo winsch bija no masahm deenahm tà eeraddis,
un ko winsch basnizā bija dſirdejis un turpatt
ſwehti apnehmees, abu! jaw fenn atkal wiſs
wehjā bija iſgaifis, pirms winsch warr buht
wehl mas mahjās bija pahrgahjis.

Pehz kahdahm deenahm tē atkal gaddijahs, fa schim pascham puifim eekritte gohdigu un deerwabihjigu fungu west, kam lahdeschana reebahs, un arri ne buht ne zeete, kad zits tā darrija. Kungs isdsirdejis, fa puifim tahds nejaufs eeraddums irr, us to fazzijsa: „Klausees, draugs! tu manni aisweddiss libds tai un tai nahburga muischai, un atweddiss atkal atpakkal, par fo tu tarwu peenahkamu kabbatas-naudu dabbusi; bet ja tu apsohlees pa to laiku ne lahdeht, un kā peenahkahs arri nowaldisees, tad es tewim wehl ohtru tik dauds peemettischu.“ Puifis pafmehjahs un pats pee fewis fazzijsa: „Nu kas tur leela leeta! Kaphez tad es ne nowaldischohs, kad mannim tik dauds makfa!“ Deena aissgahje, un reds! ne wahrda gallinu ne dsirdeja, fa pasta-puifis buhtu woi lahdejis jeb ar zitteem lammajees.

Dwehsele! kas bija pasta-puifum mihlaki? woi ka Deews to ar schehlastibu usluhfotu. jeb nauda? — Laffitaji! ismeklesim fawas firdis, woi ir pee mums tāpatt ne isskattahs? Teescham ar fahpehm mehs atraddisim, fa gan daschu reisi laizigas mantas jeb labblahschanas deht no kahda nelabba eeradduma us ihsu laiku atstahjamees; jebshu mums Deewa neisteizamas apschehloschanahs labbad weenumehr no wissahm nelabbahm eekahroschanahm un grehzigeem eeraddumeem, kas prettim dwahseli farro, bija atstahtees. Bet ka schi zilweziga wahjiba wehldaudsfahrtigi irr atrohnama, nahf no tam:

- 1) fa behrniaus no masahm deenahm ne eeraddina deewabihjigi, fa preefsch Deewa azzim staigaht, kas wissu sinn un reds, fo mehs darram, runnajam un dohmajam; un
- 2) fa tohs ne mahza Jesu to frustā fistu pasiht un jaw jaunās deenās winnu ween mihleht un kā to dahrgako mantu fawas firsinās paturreht, tapehz fa Winsch muhs irr preefsch mihlejis un behrniaus labbyraht peenehmis; — fa tee ne mahzahs jaw no masotnes tik fawam Kungam un Pestitajam ween dsihwoht un ne wiss laimahm eeraschahm un pasaulyahm eekahroschanahm.

Tas nam lahga eeraddums, mihli wezzakee, kā juhs darreet, fawus behrnus kā lohpus bes Deewa wahrda atsūhschanas usaudsinadami. Ja juhs behrnu audsinaschanā pamahza, tad juhs pa laikam mehdsat atbildeht: Wehl jaw maßisch, fo tad nu tahdu mahziht; kad skohla jeb pee eeswehftischanas ees, gan tad ismahks. Altbildu: Ko tad ismahks, kad jaw firdi launi eeraddumi tā kā augtin eeaugufchi, un tarwu behrnu tā faktiht jaw pahrmahkuschi, fa tam wairs spehka naw fanemt to garrigu dwehseles barribu, fo tam tad pasneids! Kā gribbi tam tad usspeest to swehti bihtees, fo winsch no masahm deenahm naw mahzijees pasiht, ta prahru darriht, fo winsch naw mahzijees atsicht un to mihleht, no fa winsch neko ne bija sinajis, un nu tik isdsirst runnajam un stahstam brihnumus, fo tas ne saproht un nemas narv dīrdejis. Tam tā nahkahs preefschā, kā kahda garriga pasakka, un winsch paleek pee tam firdi auksis kā blijs. Winsch gan eemahzahs un usnemm to mahzibū no Deewa ta Lehwa, ta Dehla un ta swehta Gorra, bet tik tā par garru laiku; winsch jaw tā irr eeraddis no Deewa; Deewa wahrda un Jesus Kristus neko finnaht; winsch jaw irr eeraddis ne wiss Deewa prahru darriht, bet kas pascha prahram patihk. Redieet, wezzakee! tas jaw tam no maso deenu. — Bet kad behrninsch turprettim tik fo galwinu irr pazehlis, tik fo kahdu wahrdinu eesahzis runnahnt un saprast, kad juhs to tuhdat ar swehtu bishaschanu pamahzat un tam galwinu peestahstat pilnu ar mahneem no spohkeem, kehmeem, puhkeem, wilkascheem, ragganahm, burwjeem, labbdarreem, swehleem, pesteleem un Deews sinn no kam wehl ne, — woi tad winsch naw par masinu, par jauninu? Tahds masinch jauninch behrniasch, bet kā winsch jaw sinn no wella un schahdeem tahdeem kehmeem un pesteleem stahsicht; wellu winsch pasiht tik skaidri, fa winsch sinn un proht to nomahleht ar leeolem libkeem raggeem, uggunigahm azzim, ar weenu surga un ohtru gaila kahju un kas sinn kā ne kā wehl. Burwjeem, ragganahm, labbdarreem un puhschlotajeem winsch tizz ar swehtu bailibu un

bihjafchamu lihds patt kappain, tas tam tà là angtin irr eegudsis galwà un prahrtà no behrnibas deeninahm. — Redsat, wezzakee mihi! tè teem jaw irr tizziba un atsifschana, bet Deewam scheh! mahau-tizziba; tè teem arri bihjafchana irr, bet besdeewiga. Pee tam tee nu paleek, to tee nu paturr un ne warr dirjeem fungem falpoht, Deewam, kas irr pateesigs, un mahneem, kas krahpj un willt.

Kungs! palihdsi mums weenumehr peeminnà paturreht, ka tas irr leels grehks, ja mehs newainigeem behrnineem, kain ta Deewa walstiba peederr, ar wahrdeem jeb darbeem par peedaufschanan effam; atgahdini mums, ka mums peenahkahs Lewi ar firdi un mehli pagohdinaht, jo Tu gribbees fewim flawas-dseefmu fataifam no to sihdamu muttes.

P. S.

• Dischuppe un dihks.

Dischuppe nahze tezzedama ne tahlu pee weena dihka un eefahze no tahm daschadahm dschres-gruhtibahm runnaht. Brihnischfigi tee zelli, daschadi eet pasaulè, tà fazzija dischuppe. Redsi, us augsteem sneega-kalneem es esmu dsimmuß. Burbulodama islihdu no sawa schuhpula, un tik fo pirmreis-fauliti eeraudsiju, krittu no augstu kalmu grawas us leiju, ka itt par puttekleem faschkihdu. Knappi atkal sawahkohs, tad atwehrahs semmes rihkle un eerahwe manni sawà wehderà. Tè tappu suttinata un wahrita; ne ilgi, tad atkal seimme manni iswehme, un nu es noklui appakfch weenas fidmallas ritteneem. Daudsreis kalmi un klintes manni sawà starpà gribbeja nospeest; tik, tik ka wehl istappu. Tomehr wehl deesgan laimiga, ka wissu esmu pahrzeetusi. Nu tekku pahr selta fmilktum un saldi laspurri peld wijsedami manna skaidrà uhdens kristali.

Es esmu jo laimigs bijis, atbildeja dihks, un ne sinnu no wissahm tahm gruhtibahm, fo tu zectusi, itt ne fo. Kà tu redsi, wissapfahrt meschi manni apehno, ka ne wehsmina manni ne warr aissnemt; un tà es dusu labba meerà, ar needrehm un kalwenehm apaudsis.

Bet kas mahjo tarwà skaidrà uhdens? prassija dischuppe.

„Nu, tik skaidrs naw wiss mans uhdens, bischkin dublains.“

Un fo tad tas audse?

„Nagges.“

Af, dihki, atbildeja nu dischuppe, es labbaß wehl weenreis gribbetu no kalmu galleem nogahstees un wissu to zeest, ne kà tarwu laimi dabbuht.

* N a b b a g a * s w e i n e e k s.

Nabbaga sveijneeks bija sawu nammian juhr-mallì ustaifjis. Wehtra nahze un nabbadsina mahjas sagahse. — Tè winsch apfehdahs us sagruüschu ehku druppeem un raudaja: Kapehz tu tà darriji, schehligais Tehws? kapehz? un pazehle sawas mihlas rohzinas us debbesim.

Sveijneeks bija ar Deewu runnajis, un Deews tam atbildeja: „Tahlu, tahlu no scheijenes, ais juhras, tur dsihwo tuhlfostoch, tuhlfostochi zilweki, tee gan drihs aisslahpe no leela faules karstuma. Tadehl scho knaschi skreijoschu engeli, to wehtru, aissuhtiju, teem steigschus dsestrumu un leetu aissnest. Tawa buhdina sagruë, tam zellà gaddijufees.“

Un kad tas Kungs schi nabbadsina firdei bija atbildejis, tad winsch zehlahs un fazzija: Slavehets irr Deews! Es jaw ne gribbu zittadi laimigs buht, kà ween ar saweem brahleem. Un apmeerinahts tas zilweks stahweja, kahju us pehdeju wehl gruhsdamu pamattu turredams un fazidams: Deewa prahtam padohtees, brahlus mihlodams, ta, ta irr ihsta apmeerinahana behdäss.

* K r i s t i h n i t e .

Kristihnite dabbuja jaunus swahrkus, baltus kà sneegu, kas parlabban no debbesim suidsis. Ta tohs skistus swahrkus apgehrbe un gahje pee sawahm zeemitehm, tahm schohs parahdiht. Bet zelsch wehl bija flapisch, un winna eijoht skliddeja un pakritte. Af, kas par behdahm, dubli tohs jaunus swahrkus apschlahke. Kristihnite gauschi raudaja. Ko winna nu darrihs? woi swahrkus wairs ne mihlehs? woi sveedihs

nohst? — Ne, winna nehme skaidru uhdeni un masgaja tahs dublaines weetas, dublus ne eeredsedama, bet swahrkus miylodama.

Ta tu pee sawa brahla kahdu wainu manni, tad tew buhs par sawu brahli randaht. Tew wainu ne buhs eenihdeht un atstaht, bet to no sawas wainas isglahbt. To grehku tew buhs eenihdeht, un ne to brahli — to tew buhs miyleht.

A. B.

Teefas fluddin afschana s.

Kad Skurstenumuischas teesä, us ta zella no Baußkas us Grohbini, divi wezzigi sirgi, prohti i behrs un i melns sirgs, ar kalteem ratteem fakerti, tad tohp zaur scho finnamu darrihts, ka tas, kam schee sirgi ar ratteem buhtu pasudduschi, wisswehlak lihds ztu Janwar 1844 ar taisnahm peerahdischanahm pee Skurstenumuischas pagasta teefas warr peeteikteß, un sawus sirgus prett barroschanas un fluddinaschanas atlighdsinachanu prettim nemt; jo pehz schi termina wirspeeminntus sirgus pagasta lahdei par labbu wairakohlitajam uhtrupē pahrdohs. Skurstenumuischas pagasta teesa, tai 26tā November 1843. 2
(T. S.) ††† Otto Swingel, pagasta wezzakajß.
(Mr. 90.) Fr. Unger, pagasta teefas frihweris.

Krohna Wirzawas pagasta teesa zaur scho finnamu darra, ka turpat melnu duhkanu kehw, masu no auguma, kas 18tā Dezember f. g. peeklihdusi, talabb ka tas, kam winna peederr, naw preeteizees, pagasta lahdei par labbu wairakohlitajam uhtrupē pahrdohs. Krohna Wirzawā, tai 27tā Dezember 1843. 3

(T. S.) Lohmberg, peesehdetajß.
(Mr. 1325.) Henko, pagasta teefas frihweris.

Wisseem pee Usuppes un Jaun-Osirres pagasteem peederrigeem laudim, kas taggad sweschöß, schai pagasta teesai nesinnamöß pagastöß usturrahöß, tohp no Usuppes un Jaun-Osirres pagasta teefas zaur scho usteikts, — un teent pascheem peekohdinahöß, pee laika pee schihs pagasta teefas peeteiktees un sawas usteikschanas-isthmes prettim nemt. Usuppé, tai 10tā November 1843. 3

(T. S.) ††† Krisch Henning, preelschfahdetajß.
(Mr. 185.) F. Berg, pagasta teefas frihweris.

Zitta fluddin afschana.

Krohna Degunesmuischä irr tas pee tahs paschas muischas peederrigs Leijes-krohgöß, ar 23 puhra weetahm arramas semmes un ar labbahm plawahm, no Zahneem 1844 us dwineem gaddeem us arrenti dabujams; kam patiktu scho krohgu us arrenti nemt, lai pee muischas waldischanas peeteizahs. 1

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihgå, tanni 13tā Dezember 1843.

	Sudraba	naudä.	Rb.	Kv.
i jauns dahlderis	geldeja	i	33	
i puhrs rudju	tappe mafahats ar	i	50	
i — kweeschu	—	2	—	
i — meeschu	—	i	—	
i — meeschu = putrainu	—	i	50	
i — ausu	—	—	75	
i — kweeschu = miltu	—	2	50	
i — böhdeletu rudju = miltu	—	2	—	
i — rupju rudju = miltu	—	i	40	
i — firnu	—	i	50	
i — linnu = sehklas	—	2	—	
i — kannepu = sehklas	—	i	20	
i — limmennu	—	3	—	

	Sudraba	naudä.	Rb.	Kv.
i pohds kannepu	tappe mafahats ar	—	75	
i — linnu labbakas surtes	—	i	30	
i — — — — —	fluktakas surtes	—	i	10
i — tabaka	—	—	—	75
i — dselses	—	—	—	75
i — fireesta	—	—	2	50
i — nuzza filku, preeschu muzzä	—	—	8	25
i — — — — —	wihfschnu muzzä	—	8	—
i — farkanas sahls	—	—	7	—
i — rupjas ledainas sahls	—	—	4	50
i — rupjas baltas sahls	—	—	4	25
i — žinalkas sahls	—	—	4	—

Brihw drifke h.t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas pusses: Waldischanas-raths A. Beitler.

No. 424.